

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Kancelária predsedu

Odbor komunikácie a styku s verejnosťou

V správe spotrebných daní má Slovensko značné rezervy, odhalila to spoločná kontrola s Českom

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (NKÚ SR) zrealizoval paralelnú kontrolu spoločne s Najvyšším kontrolným úradom Českej republiky (NKÚ ČR), ktorá bola zameraná na správu spotrebných daní. Slovenskí a českí kontrolóri porovnávali výkonnosť správcov týchto daní v porovnateľných činnostiach a identifikovali slabé aj silné stránky celého procesu správy za obdobie rokov 2012 až 2015. Paralelná kontrola poukazuje na značné rezervy v efektívnosti správy spotrebných daní vo finančnej správe SR.

Zistenia kontrolórov

Kontrolóri zistili, že výber spotrebných daní počas kontrolovaného obdobia síce mierne vzrástol (v roku 2015 v ČR na 5,5 mld. eur; v SR na 2,1 mld. eur), z pohľadu podielu spotrebných daní na celkovom výbere daní však došlo k poklesu o 1 % v ČR a o 1,2 % v SR, čo bolo spôsobené aj efektívnejším výberom na dani z pridanej hodnoty.

Výrazné rozdiely zaznamenali kontrolné úrady v personálnom obsadení aj počte subjektov. Kým vo Finančnej správe SR sa v roku 2015 správou spotrebných daní zaoberalo 1 300 zamestnancov, ktorí spravujú približne 48-tisíc daňových subjektov, v rámci Colnej správy ČR ju v tom istom roku malo na starosti 1 011 zamestnancov spravujúcich cca 114-tisíc daňových subjektov. Z porovnania vyplýva, že česká colná správa s väčším rozsahom činnosti a nižším počtom zamestnancov dokáže zabezpečiť všetky úkony v tejto oblasti pre viac ako dvojnásobný počet subjektov v porovnaní so Slovenskom. Tento stav síce spôsobujú aj určité legislatívne a organizačné odlišnosti v oboch krajinách, podľa kontrolórov však nie sú natoľko podstatné, aby odôvodňovali takýto veľký rozdiel.

Kontrolóri zároveň zaznamenali, že administratívne výdavky vynaložené na správu spotrebných daní v oboch krajinách dlhodobo rastú (Tabuľka č. 1) v dôsledku zvyšovania mzdových výdavkov a výdavkov na modernizáciu a elektronizáciu. Kým slovenská finančná správa v roku 2013 na výber 100 € spotrebných daní vynaložila 1,65 €, colná správa v ČR len 0,68 €. Efektívnosť administratívnych nákladov sa nevyvíjala priaznivo ani v ďalšom období. V roku 2015 sa v SR na 100 € vynaložilo 1,94 €, v ČR len 0,73 €. Viac ako dvojnásobné administratívne náklady na jednotku možno považovať za slabú stránku efektívneho výberu daní v SR.

Slovenská finančná správa na rozdiel od ČR disponuje komplexnou elektronickou podporou podávania a spracovania daňových priznaní - od jeho podania až po zápis daňovej povinnosti. V podmienkach ČR je pre daňové subjekty nastavená možnosť len na úrovni vkladania povinných dokladov k jednotlivým prepravám tovarov podliehajúcich spotrebným daniam na webovú stránku.

Obe krajiny podobne ako zvyšok EÚ povinne aplikujú systém EMCS (elektronický systém monitorovania prepravy tovarov podliehajúcich spotrebným daniam), ktorý zabezpečuje prijímanie a odosielanie nezdaneného tovaru. Keďže porovnanie výdavkov na zavedenie systému EMCS nebolo možné, pretože ČR už pred jeho zavedením využívala vlastný, menej komplexný systém, kontrolóri porovnávali výdavky na upgrade systému (Tabuľka č. 2). V kontrolovanom období boli tieto výdavky v SR cca o 20 % vyššie ako výdavky vynaložené v ČR na zavedenie systému, ako aj na upgrade systému za viac než 10 rokov. Efektívnosť výdavkov je tak medzi krajinami výrazne rozdielna, v neprospech finančnej správy SR.

Na základe výsledkov paralelnej kontroly NKÚ SR odporúča zvýšiť efektívnosť správy daní v SR aspoň na úroveň, ktorú dosahuje ČR, čo kontrolóri považujú za veľkú výzvu a úlohu pre Finančné riaditeľstvo SR. Kontrolóri oboch krajín zároveň odporúčajú zefektívniť systém tak pri dokončení elektronizácie spracovania daňových priznaní v ČR, ako aj pri prehodnotení opodstatnenosti výkonu stáleho daňového dozoru v daňových skladoch na lieh v SR. Zároveň sa obe kontrolné inštitúcie zhodli na tom, že v boji proti únikom spotrebných daní sa ako dobrá prax osvedčil dohľad nad pohybom surového tabaku, resp. tabakovej suroviny, ako aj evidencia predajcov spotrebiteľského balenia liehu, čo by mohlo prispieť k zefektívneniu na úrovni celej EÚ.

Tabuľka č. 1: Administratívne výdavky prepočítané na jedného zamestnanca, zaoberajúceho sa správou spotrebných daní

Ukazovateľ	2013		2014		2015	
	SR	ČR	SR	ČR	SR	ČR
administratívne výdavky na jedného zamestnanca, zaoberajúceho sa správou spotrebných daní, v €	24 734,09	22 560,51	27 243,90	22 018,46	30 980,61	24 469,34

Zdroj: vlastné spracovanie NKÚ ČR a NKÚ SR

Tabuľka 2: Počet ukazovateľov v rámci systému EMCS

Ukazovateľ	2012		2013		2014		2015	
	SR	ČR	SR	ČR	SR	ČR	SR	ČR
výška výdavkov na upgrade EMCS v €	64 000	150 455	399 827	178 773	682 000	103 034	145 922	115 087
počet používateľov systému EMCS	707	2 005	814	2 122	950	2 169	1 059	1 960
počet zrealizovaných prepráv v EMCS v rámci EÚ	138 772	138 779	150 494	143 409	151 571	145 628	168 036	168 135

Zdroj: FR SR a GRC ČR